

Οι Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων της Δυτικής Θράκης

Σειρά Προβλημάτων της Δυτικής Θράκης

Αναφορά 1

Τα Εκπαιδευτικά Προβλήματα στις Μειονότητες της Ελλάδος

Τζέμ Σέντουρκ

Οι Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης
Johannis Str. 50
Γερμανία D-58452 Witten

Τηλ. +49. 2302.91.32.91
Φαξ. +49.2302.91.32.93
Email: info@abtff.org
Ιστοσελίδα: www.abtff.org

Ημερομηνία Εκδόσεως:
Βίττεν Σεπτέμβριος 2005

Περιεχόμενα

Πρόλογος	5
1. Η Μειονοτική Εκπαίδευση	6
1. 1. Τα Δημοτικά	6
1. 2. Οι Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	6
1. 3. Οι Θρησκευτικές Σχολές	7
1. 4. Η Ανώτατη Εκπαίδευση	8
2. Τα Εκπαιδευτικά Προβλήματα της Μειονότητας	8
2. 1. Η Ονομασία των Σχολείων	8
2. 2. Η Διοίκηση των Σχολείων	10
2. 3. Το Χαμηλό Επίπεδο Εκπαιδύσεως	11
2. 3. 1. Τα Σχολικά Βιβλία	11
2. 3. 2. Τα Σχολικά Κτίρια	12
2. 3. 3. Η Ανεπάρκεια Δασκάλων	13
2. 3. 4. Η Μείωση των Τουρκικών και το Πρόβλημα των Εορτών	15
2. 3. 5. Οι Εξεταστικές, Διάρκεια Βασικής Εκπαίδευσης, Μείωση Μαθητών	15
2. 4. Η ΙΠΑΘ και τα Θρησκευτικά Εκπαιδευτήρια	18
2. 5. Οι Απαιτήσεις για Νηπιαγωγεία	21
3. Το ελληνική προσέγγιση στο μειονοτικό εκπαιδευτικό πρόβλημα	21

Πρόλογος

Στην Δυτική Θράκη υπάρχουν πάνω από 200 μειονοτικά σχολεία, τα οποία προστατεύονται δια μέσου των κανόνων 40. και 41. της Συνθήκης της Λοζάννης. Σε αυτά τα σχολεία η εκπαίδευση γίνεται στα ελληνικά και στα τουρκικά. Αυτό το εκπαιδευτικό σύστημα με την ονομασία Έθνος πάρθηκε από τους Οθωμανούς. Τα Σχολεία αυτά αφεθήκανε κατά την Συνθήκη της Λοζάννης στην Διοίκηση της Μειονότητας που έπαιξε πάρα πολλή μεγάλο ρόλο στην εθνική ταύτιση και ιδιότητα της μειονότητας.¹

Μέχρι τα τέλει του 1950 το πρόβλημα της παιδείας ήταν σθεναρό και αφανές. Άλλα μετά το Κυπριακό πρόβλημα πήρε και η μειονοτική παιδεία το μερίδιο της από τα παρατράγουδα εναντίων της μειονότητας. Από την μια δεν επιτράπηκε η είσοδος των τουρκικών βιβλίων στην χώρα, από την άλλη μειώθηκε η εκπαιδευτικό ωράριο και παράλληλα αποφασίζεται από την Ελλάδα η άρση των μειονοτικών διοικητικών δικαιωμάτων των σχολείων, η οποία είναι εναντίων του 37, 40, 41 Κανόνα της Συνθήκης της Λοζάννης.²

Αν και τα τελευταία χρόνια διαδραματίζεται μια πολιτική ηπιότητας μεταξύ των χωρών Ελλάδας και Τουρκίας το πρόβλημα της παιδείας παραμένει αδιάλλακτο. Σε αυτήν την εργασία θα εξεταστούνε τα γενικά προβλήματα της μειονοτικής παιδείας και θα αναλυθούνε με βάση το παρών και το παρελθόν.

¹ Οι ονομασίες που χρησιμοποιείτε στο κείμενο όπως {εθνικό, εθνική ιδιότητα}, {έθνος} δεν περιέχουνε παραπλανητικά στοιχεία. Στην πολιτική ιστορία της Δυτικής Θράκης σε καμία περίοδο δεν υπάρχουνε εξτρεμιστικές και διαχωρίστηκες τάσεις. Η ιστορία της μειονότητας αρχίζει περίπου στα 1920 όπου από την θρησκευτική της ιδιότητα με την πάροδο των δύσκολων 50 χρόνων έχει ταυτισθεί με την εθνική της ιδιότητα. Αυτή η ιδεολογία που αρχίζει στα μισά του 1970 δυναμώνει στις αρχές του 1980 με την αναζήτηση των εθνικών δικαιωμάτων της μειονότητας από τους θρησκευτικούς τους ηγέτες. Για κάθε εκπρόσωπο της μειονότητας η ένωση της θρησκείας και του έθνους είναι κάτι το αναπόφευκτο και φυσικό και αυτά τα δύο στοιχεία συνυπάρχουνε αδιαχώριστα το ένα με το άλλο.

² Παρά της καταπίεσης αυτές η μειονότητα της Δυτικής Θράκης είναι στο θέμα της εκπαίδευσεως σε πλεονεκτική θέση από το άλλο μουσουλμανικό πληθυσμό των 15.000 ατόμων που ζει στην περιοχή της Αττικής και δεν έχει καμιά δυνατότητα να μάθει σε σχολικό επίπεδο την τουρκική μητρική της γλώσσα. Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, Γιώργος, **Turkish: The Turkish language in Education in Greece**, Mercator-Education, Leeuwarden, 2003, σ. 3.

1. Η Μειονοτική Εκπαίδευση

1. 1. Τα Δημοτικά

Στην Δυτική Θράκη δίνεται στα 214 Μειονοτικά Δημοτικά μάθημα σε 6.694 μαθητές.³ Με βάση τα στατιστικά δεδομένα του Ελληνικού Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων στην σχολική περίοδο 1997-98 τα 175 σχολεία λειτουργούν μόνο με 2 δασκάλους.⁴ Αυτός ο αριθμός των δασκάλων είναι το μίνιμουμ που επιτρέπεται στα μειονοτικά δημοτικά.

Στην Ελλάδα το Δημοτικό αρχίζει στα 6 και διαρκεί 6 χρόνια. Τα 3 πρώτα της εκπαιδευσεως περιέχει την βασική εκπαίδευση και είναι δίγλωσση. Τα μαθήματα όπως τα Τουρκικά, Θρησκευτικά, Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Φυσική Αγωγή και Καλές Τέχνες διδάσκονται στην τουρκική γλώσσα και μαθήματα όπως Ιστορία, Ελληνικά, Περιβαλλοντολογικά και Κοινωνικά μαθήματα διδάσκονται στην ελληνική γλώσσα.⁵

1. 2. Οι Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Ενώ στην δυτική Θράκη υπάρχουν πάνω από 200 δημοτικά σχολεία τα γυμνάσια και λύκεια της περιοχής είναι μόνο δύο. Από αυτά το ένα βρίσκεται στην Κομοτηνή με την ονομασία Τζελάλ Μπάγιαρ που ιδρύθηκε το 1952⁶ και

³ Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, **Turkish: The Turkish language in Education in Greece**, Mercator-Education, Leeuwarden, 2003, σ. 12, σ. 26. Με βάση την αναφορά του Υπουργείου Εξωτερικών της Τουρκίας όπου στην αναφορά τα δημοτικά σχολεία της περιοχής είναι 229 και από αυτά 132 βρίσκονται στην Κομοτηνή, 76 στην Ξάνθη και 21 στην Αλεξανδρούπολη. Batitrakyahaber@yahoo.com, „**Η Τουρκική Μειονότητα της Δυτικής Θράκης βρίσκεται πάνω σε θέματα παιδείας σε αδιέξοδο.**

⁴ Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, **Turkish**, σ. 13.

⁵ Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, **Turkish**, σ. 15. Συγρ. Χαλίλ Ιλνούρ, Η Εκπαίδευση στα Τουρκικά Σχολεία της Δυτικής Θράκης από το 1923 μέχρι σήμερα, Το Τέταρτο Διεθνές Συνέδριο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης 16-18 Ιουνίου 2000 στο Λονδίνο, Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης, Προύσα, 2000, σ. 94-102.

⁶ Το Λύκειο παίρνει το όνομα του Τζελάλ Μπάγιαρ, πού το λύκειο εγκαινιάστηκε το 1952. Μετά το Στρατιωτικό Πραξικόπημα του 1960 στην Τουρκία η Στρατιωτική Κυβέρνηση της Τουρκίας ζητά από την Ελληνική Κυβέρνηση την αλλαγή της ονομασίας του λυκείου, κάτι το οποίο το δέχεται και από τότε ονομάζεται Μειονοτικό Λύκειο. Παρά το γεγονός αυτό το λύκειο ονομάζεται στους κύκλους της μειονότητας Τζελάλ Μπάγιαρ οι οποίοι απαιτούν την επωνομασία του λυκείου πάλι σε Τζελάλ Μπάγιαρ. Το 2005 κατά την επίσκεψη μου στην Δυτική Θράκη σας μεταδίδω κατά γράμμα όσα μου είπε ο Πρόεδρος Τούρκων Δασκάλων της Δυτικής Θράκης ο κύριος Σαδίκ Σαλήχ *Η μεταλλαγμένη ονομασία του λυκείου το 1960 στα στόματα και των ρωμιών και των τούρκων είναι Τζελάλ Μπάγιαρ. Θα ήτανε καλό η επαναφορά της παλιάς της ονομασίας. Θυμάμαι ακόμα την επιγραφή Τζελάλ Μπάγιαρ όπου ήτανε γραμμένο στα ελληνικά και τουρκικά. Το λύκειο αυτό με την ελληνική και*

το άλλο λύκειο είναι το Λύκειο Μουζαφέρ Σάλιχογλου της Ξάνθης το οποίο είχε και μια ξεχωριστή θέση. Στα δύο αυτά σχολεία εκπαιδεύονται περίπου 300 μαθητές στο γυμνάσιο και 110 στο λύκειο.⁷ Στην σχολική χρονιά 2005-2006 στο λύκειο Τζελάλ Μπάγιαρ της Κομοτηνής φοιτούσαν 570 στο λύκειο Μουζαφέρ Σάλιχογλου φοιτούσαν 420 ενός συνόλου των 990 μαθητών. Η συνολική εκπαίδευση διαρκεί 6 χρόνια και χωρίζεται στα 3 χρόνια του γυμνασίου και στα 3 χρόνια λυκείου. Στην συνέχεια θα αναφερθούμε στα λύκεια αυτά που εξαιτίας πολλών νομοθεσιών έχασαν από την ποιότητα. Ένας άλλος κίνδυνος διατελούν τα ιδρύματα μεσαίας εκπαίδευσης που έχουν δημιουργηθεί από την Ελλάδα στα ορεινά σημεία της περιοχής και βασικά 4 στην Ξάνθη και ένα στην Κομοτηνή όπου όλα τα μαθήματα πλην των θρησκευτικών διδάσκειτε εις την ελληνική.⁸ Έτσι τα μειονοτικά σχολεία έχουν χάσει από ποιότητα σε σύγκριση από την Ελλάδα ιδρυμένα γυμνάσια και λύκεια της περιοχής, όπου εκτός από τα θρησκευτικά όλα τα μαθήματα διδάσκονται στην ελληνική γλώσσα.⁹ Σε ένα καθαρά μειονοτικό χωριό Γκογκτζέπιναρ της Ξάνθης υπάρχει μονάχα ένα τεχνικό ελληνικό λύκειο.

1. 3. Οι Θρησκευτικές Σχολές

Υπάρχουν στην περιοχή δύο θρησκευτικές σχολές, το ένα στην Κομοτηνή και το άλλο στον Έχينو Ξάνθης όπου ιδρυθήκανε το 1949 με τον σκοπό να εκπαιδεύουνε θρησκευτικούς ηγέτες για την μειονότητα. Αλλά μετά τον δεύτερο παγκόσμιο και τον ελληνικό εμφύλιο πόλεμο λόγο έλλειψης δασκάλων χρησιμοποιηθήκανε οι απόφοιτοι αυτών των θρησκευτικών σχολών σαν εκπαιδευτική δάσκαλοι στα κανονικά μειονοτικά σχολεία. Με αυτόν το τρόπο

την τουρκική σημαία στην είσοδο συμβόλιζε την φιλία μεταξύ των δύο χωρών. Ήτανε φανταστικές και υπέροχες μέρες και της θέλουμε πάλι και ζητούμε μια καλύτερη εκπαίδευση για τα παιδιά μας και τίποτα παραπάνω.

Διάλογος με τον Σαδίκ Σαλήχ. Κομοτηνή, 24.05.2005.

⁷ Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, **Turkish**, σ. 19.

⁸ Χαλίλ, Ιλνούρ, **Στα Τουρκικά Σχολεία της Δυτικής Θράκης.....**, σ. 98

⁹ Χαλίλ Ιλνούρ, **Στα Τουρκικά Σχολεία της Δυτικής Θράκης.....**, σ. 98

γίνανε αυτές οι θρησκευτικές σχολές πηγή δασκάλων για τα μειονοτικά σχολεία της περιοχής.¹⁰

Όταν ιδρυθήκανε οι θρησκευτικές σχολές η διάρκεια τους ήτανε 3 χρόνια. Το έτος 1957 όμως την σχολική διάρκεια την ανεβάσανε σε 5 χρόνια, και δεν είχανε μια νομική ισχύει. Το 1988 όμως με το νόμο (1998/2621) τοποθετήθηκε τα σχολεία αυτά στον εκπαιδευτικό τομέα και η διάρκεια τους ανέβηκε όπως στα λύκεια σε 6 χρόνια. Σε αυτές της σχολές δίνεται μάθημα στα τουρκικά, αραβικά και ελληνικά. Σε αυτές τις σχολές τα Τουρκικά διδάσκονται μόνο σαν μάθημα επιλογής.

1. 4. Ανώτατη Εκπαίδευση

Στην Ελλάδα εκτός από μερικά πανεπιστήμια και την Ιδιωτική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης (ΙΠΑΘ) όπου η μάθηση της τουρκικής γλώσσας είναι εφικτή μόνο από Έλληνες καθηγητές και δασκάλους, ενώ σε άλλα πανεπιστήμια δεν υπάρχουν δυνατότητες για εκμάθηση της τουρκικής γλώσσας.

Επειδή η ποιότητα εκπαίδευσεως στα μειονοτικά σχολεία είναι σε πολύ χαμηλό επίπεδο είναι για τον λόγο αυτό και η πιθανότητες να μούνε οι μαθητές που τελειώνουν τις μειονοτικές σχολές στα πανεπιστήμια μηδαμινές.¹¹ Για αυτόν τον λόγο με έναν νόμο του 1995 μπορούνε τα μειονοτικά παιδιά να μούνε στα ελληνικά πανεπιστήμια με μια ξεχωριστή διαδικασία και με ειδική βαθμολογία. Όταν αυτός ο νόμος εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το έτος 1996-1997 70 μειονοτική μαθητές μπόρεσαν και μπήκανε στα ελληνικά πανεπιστήμια. Το έτος 2000 οι μειονοτικοί μαθητές πού μπήκανε στα ελληνικά

¹⁰ Τσαβούσογλου Ασίμ, **Το Παρελθόν και το Σήμερα των Θρησκευτικών Σχολών**, Το Τέταρτο Διεθνές Συνέδριο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης 16-18 Ιουνίου 2000 στο Λονδίνο, Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης, Προύσα, 2000, σ. 111., Χαλίλ Ιλνούρ, **Στα Τουρκικά Σχολεία της Δυτικής Θράκης.....**, σ. 98

Χαλίλ Ιλνούρ, **Στα Τουρκικά Σχολεία της Δυτικής Θράκης.....**, σ. 98.

¹¹ Ο Τούρκος Διπλωμάτης Γουντούζ Ακτάν, Χουρριέτ 01.08.1999, Στην περίοδο υπηρεσίας του στην Ελλάδα υπήρχανε μόνο 2 μειονοτική απόφοιτη ελληνικών πανεπιστημίων.

πανεπιστήμια εξαιτίας αυτού του νόμου ήτανε 400.¹² Δια μέσου της ξεχωριστής διαχείρισης των μειονοτικών μαθητών από το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ο αριθμός των μειονοτικών σπουδαστών στα ελληνικά πανεπιστήμια έχει φτάσει στα 1500. Το έτος 2005 από την Ροδόπη 160 μαθητές και από την Ξάνθη 119 μαθητές κερδίσανε το δικαίωμα για σπουδές στα ελληνικά πανεπιστήμια. Θεωρητικά στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στο θέμα της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης που είναι ένα από τα εκπαιδευτικά προβλήματα της Δυτικής Θράκης.

2. Τα Προβλήματα της Μειονοτικής Εκπαιδύσεως

2. 1. Η Ονομασία των Σχολών

Ένα μεγάλο χρονικό διάστημα η ονομασία των μειονοτικών σχολείων δεν βρισκότανε στην πολιτική επικαιρότητα. Ενώ το 1954 με την νομοθεσία 3065¹³ ζήτησε η Ελλάδα την αλλαγή της ονομασίας από „Μουσουλμανικό Σχολείο“ σε „Τουρκικό Σχολείο“. (Κοιτάξτε Συμπληρωματικό Φυλλάδιο 1) Οι φωτογραφίες των σχολείων με τις ταμπέλες που αποδεικνύουν την *Τουρκική Ονομασία* των σχολείων φυλάσσονται στα αρχεία των σχολών. Αλλά με τον ερχομό της Χούντας του 1967 (κοιτάξτε Συμπληρωματικό Φυλλάδιο 2) το πρώτο που έκανε ήταν να κατεβάσει τις τουρκικές ονομασίες αυτών των σχολών και να τις αντικαταστήσει με τις μουσουλμανικές.¹⁴ Αλλά σύμφωνα με τις αναφορές του Μπασκίν Οράν άρχισαν οι τουρκικές ονομασίες αυτών των σχολών να αλλάζονται στα τέλει του 1950 από τους επιμελητές και καθηγητές των

¹² Κασίφογλου, Ερολ, **Η Εκπαιδευτική Αλήθεια της Δυτικής Θράκης και οι Συνιστούμενες Λύσεις**, Το Τέταρτο Διεθνές Συνέδριο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης 16-18 Ιουνίου 2000 στο Λονδίνο, σ. 103-105.

¹³ Με τον **Νόμο του Στρατηγού Παπάγου με τον αριθμό 3065** μετονομάστηκαν τα μειονοτικά σχολεία από μουσουλμανικά σε τουρκικά. Χαλίλ Ιλνούρ, **Στα Τουρκικά Σχολεία της Δυτικής Θράκης.....**, σ. 95. Οράν, Μπασκίν, **Το Πρόβλημα της Δυτικής Θράκης στη Σχέση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας**, Εκδόσεις Μπιλγί, Άγκυρα, 1991, σ. 120.

¹⁴ Με Βάση τον Ομέρογλου, οι τουρκικές ονομασίες των σχολών αντικατασταθήκανε από την χούντα σε **Μ/ΚΩΝ**, όπου οι ονομασίες των σχολών μπορούσαν να πάρουνε και την **μειονοτική** και την **μουσουλμανική** έννοια. Ομέρογλου, Αιδίν, **Με την Βοήθεια Εγγράφων και Γεγονότων η Αλήθεια των Τούρκων της Δυτικής Θράκης 1**, Κωνσταντινούπολη, 1994, σ. 59. Αυτή η κατάσταση δείχνει με την ονομασία (Τουρκικό Σχολείο) μια προβλεπόμενη νομοθετική αλλαγή για την αλλαγή της ονομασίας των σχολών.

σχολών.¹⁵ Αυτή η πρακτική άσκηση επικυρώθηκε και νομικά το 1972 με μια νομοθεσία (1109).

Μπορεί αυτό το πρόβλημα της ονομασίας να μην αντανακλά σαν βασικό εκπαιδευτικό πρόβλημα, αλλά και αυτό συμπεριλαμβάνεται στο μειονοτικό πρόβλημα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης και μπορεί να έχει ζωτική σημασία για το μέλλον της μειονότητας. Μερικοί δάσκαλοι εξαιτίας της ονομασίας έχουν καταδικασθεί και προφανώς η ονομασία (Τουρκική) καταλήγει παράνομη. Και αυτοί οι δάσκαλοι είναι άξιοι αναφοράς, πού καταδικαστήκανε με αφορμή την χρήση της τουρκικής ονομασίας. Οι δάσκαλοι με αυτόν τον τρόπο προσπαθούσανε να επιτύχουνε την σχολική και την δικιά τους ονομασία.¹⁶

2. 2. Οι Διοίκηση των Σχολείων

Η Συνθήκη της Λοζάννης στον Κανόνα 40 υπενθυμίζει στην Ελλάδα ότι: *(Οι Μουσουλμάνοι Ελληνικής Καταγωγής) έχουν το δικαίωμα με την προϋπόθεση τα οικονομικά έξοδα να αντιμετωπίσουνε μόνοι τους, για ίδρυση, διαχείριση και διοίκηση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με ισότιμα και ισόνομα δικαιώματα με τον χριστιανικό πληθυσμό.* Αυτό αποδεικνύει ότι η Μειονότητα έχει το δικαίωμα να ιδρύσει τα δικά του εκπαιδευτικά ιδρύματα. Μέχρι το 1977 η διοίκηση των σχολείων άνηκε στην σχολική εφορία της μειονότητας που εκλεγότανε από τους γονείς των μαθητών. Αλλά η Ελλάδα με μια νομοθεσία το 1977 με τον αριθμό 694 αφαίρεσε από την σχολική εφορία της Μειονότητας και έδωσε την διοίκηση

¹⁵ Οράν, Μπασκίν, **Το Πρόβλημα της Δυτικής Θράκης στη Σχέση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκία**, σ. 121.

¹⁶ Οι 12 Δάσκαλοι εξαιτίας μιας υπογραφής για την δημιουργία του (Σύλλογος Τούρκων Δασκάλων Δυτικής Θράκης) καταδικαστήκανε σε οχτάμηνη φυλάκιση. IHF, Report to the OSCE Implementation Meeting on Human Dimension Issues: Greece, Warsaw, 17-27 October 2000, σ. 24-25. Η υπόθεση στάλθηκε από τον Αντνάν Ραΐφογλου στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και ο παθών αποζημιώθηκε από την ελληνική κυβέρνηση με 7 εκατομμύρια δραχμές πριν πάει η υπόθεση στα δικαστήρια. IHF, **Report**, 2000, σ. 25. Ο δάσκαλος δημοτικού με την ονομασία Ρασίμ., Χίδ, επειδή σε μια συνέλευση χρησιμοποίησε την λέξη Τουρκικό Σχολείο υπέστη μια εξορία στα βορινά χωριά της περιοχής μεταξύ 1996-1998 και καταδικάστηκε σε φυλάκιση ενός έτους. IHF, Parallel Report on Greece Compliance, Μάρτιος 2000, σ. 15. Ο Σύλλογος Τούρκων Δασκάλων Δυτικής Θράκης πού ιδρύθηκε το 1936 για την καλύτερη οργάνωση τους, του έχει αφαιρεθεί η πινακίδα εξαιτίας της **Τουρκικής** ονομασίας το 1983 και έτσι η κοινωνικές και σχολικές εκδηλώσεις της μειονότητας πραγματοποιούνται από τους συλλόγους χωρίς τουρκικές ονομασίες.

αυτών των ιδρυμάτων στον νομάρχη της περιοχής.¹⁷ Σύμφωνα με το έκτο παράγραφο του νόμου 694 και το πρώτο άρθρο υπενθυμίζει ότι ο νομάρχης πρέπει από μια λίστα το λιγότερο 5 και περισσότερο 15 γονέων να επιλέξει 3 σχολικούς εφοριακούς. Το τέταρτο άρθρο υπενθυμίζει ότι άμα δεν υπάρχει μια τέτοια λίστα ο νομάρχης δικαιούται να διορίσει μόνος του τους 3 σχολικούς εφοριακούς. Αυτός ο νόμος αφαίρεσε την ανεξαρτησία των μειονοτικών σχολείων και ετοίμασε το κατάλληλο πεδίο για την ολοκληρωτική αφαίρεση των δικαιωμάτων της ανεξάρτητης εκλογής των σχολικών εφοριακών από την Μειονότητα μέσω της Χούντας. Το πέμπτο άρθρο του νόμου αναφέρει ότι *η διαδικασία εκλογής, υπηρεσίας και αξιωμάτων των σχολικών εφοριακών της μειονότητας καθορίζεται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων*. Ο διορισμός των Δασκάλων βάση του νόμου 1109 από το 1972 γίνεται μόνο με την άδεια του γενικού επιθεωρητή και οι σχολικοί εφοριακοί έχουνε έναν διακοσμητικό χαρακτήρα. Και οι δύο νομοθεσίες 694 και 695 δίνουνε προτεραιότητα στους απόφοιτους της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης σχετικά με τον διορισμό δασκάλων στα μειονοτικά σχολεία (1977/695 μ. 3/7). Από το 1965 και μετά δεν διορίστηκε με την απόφαση των σχολικών εφόρων ουδείς δάσκαλος στα μειονοτικά σχολεία.¹⁸ Από την άλλη όμως τα τελευταία χρόνια παρακολουθείτε μια αισθητή αύξηση στο διορισμό των καθηγητών στα μειονοτικά γυμνάσια και λύκεια των αποφοίτων των τουρκικών πανεπιστημίων.

2. 3. Το Χαμηλό Επίπεδο Εκπαιδύσεως

2. 3. 1. Τα Σχολικά Βιβλία

Το πρόβλημα των σχολικών βιβλίων προσπαθήθηκε να λυθεί με μια Συνθήκη μεταξύ της Τουρκίας και της Ελλάδας που υπογράφηκε το 1968 σε μια περίοδο όπου έφτασε στο ζενίθ του η καταπάτηση των μειονοτικών

¹⁷ Οι νομοθεσία από το τουρκικό βιβλίο του Μολλαχουσεϊν, Χαλίτ, Τα Εκπαιδευτικά Προβλήματα των Τούρκων της Δυτικής Θράκης, οι Νομοθεσία, Συνθήκη και τα Πρωτόκολλα, Έτος 1, Αριθμός 2, Οκτώβριος 1979, σ. 114-137.

¹⁸ Batitrakyahaber@yahoo.com, Το Εκπαιδευτικό Έτος Αρχίζει με Προβλήματα, 16 Σεπτεμβρίου, 2004.

δικαιωμάτων στην Δυτική Θράκη. Μέχρι αυτήν την ημερομηνία το πρόβλημα των σχολικών βιβλίων λυνότανε με τα σχολικά βιβλία του 1952 και επειδή δεν μπορούσε να επιτευχθεί μια σταθερή πολιτική, οι μαθητές μαθαίνανε από τα παλιά βιβλία.

Το 1990 μετά την επίσκεψη της επιτροπής Helsinki Watch στην περιοχή, δόθηκε μια αναφορά η οποία έλεγε ότι τα τουρκικά σχολικά βιβλία ήτανε εκτυπώσεως 1970 και με ελλιπής σελίδες ενώ τα ελληνικά σχολικά βιβλία ήτανε ολοκαίνουργια.¹⁹ Ενώ οι ελληνοτουρκικές σχέσεις μπήκανε μετά το 2000 σε θετικό δρόμο, το εκπαιδευτικό πρόβλημα έμπαινε σε ένα αδιέξοδο. Τα βιβλία ήτανε και είναι ακόμα παλιά και δια μέσου φωτοτυπιών η μαθητές διαθέτουνε αυτήν την σχολική ύλη, όπου μια φράση από τα τουρκικά βιβλία: *θα πάει ο άνθρωπος κάποτε στην Σελήνη* δίνει την πραγματική διάσταση του προβλήματος. Αυτό το πρόβλημα στα τέλει του 1980 προσπαθήθηκε να λυθεί από την ελληνική πλευρά ανεπιτυχείς δια μέσου τουρκικών βιβλίων εγγραμμένα από Έλληνες συγγραφής που τα οποία γίνανε πηγή διαμαρτυριών του μειονοτικού πληθυσμού.

Το 2000 επιτραπήκανε στα τουρκικά εκπαιδευτικά βιβλία δημοτικού η είσοδος στην Ελλάδα με στόχο την λύσει αυτού του προβλήματος, αλλά με την προϋπόθεση να αφαιρεθούνε τα τουρκικά σύμβολα των βιβλίων.²⁰ Αυτό ήτανε σύμφωνα με την ελληνική κυβέρνηση μια από τις βασικές αιτίες για απαγόρευση εισόδου των τουρκικών σχολικών βιβλίων στην Ελλάδα. Μια άλλη αιτία για παράδειγμα ήτανε η χρησιμοποίηση στο βιβλίο των μαθηματικών της λέξεως Λίρα όπου ζητήθηκε μια αλλαγή με την λέξη Δραχμή.²¹ Είναι άξια αναφοράς το γεγονός ότι ακόμα συνεχίζονται η εργασίες για την έγκριση και τύπωση των βιβλίων για την διδασκαλεία στα μειονοτικά σχολεία.

¹⁹ Helsinki Watch, Vernichtung der ethnischen Identität, ABD, 1990, σ. 41.

²⁰ Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, **Turkish**, σ. 16.

²¹ Helsinki Watch, Vernichtung, σ. 41

2. 3. 2. Τα Σχολικά Κτίρια

Μια ακόμη παρατήρηση της επιτροπής της Helsinki Watch που επισκέφτηκε την περιοχή το 1990 ήταν η άσχημες σχολικές οικοδομικές καταστάσεις των μειονοτικών σχολείων. Τα θέματα που εξεταστήκανε ήταν η μη παραχώρηση οικοδομικών αδειών για το φτιάξιμο των παλιών πεσμένων οικοδομικών τομέων των σχολικών κτιρίων και αυλών.²² Αυτό το πρόβλημα της μειονοτικής εκπαίδευσης εξετάστηκε επίσης και από άλλους διεθνής οργανισμούς.²³ Τα τελευταία όμως χρόνια με την βοήθεια των ευρωπαϊκών κονδυλίων παρατηρείτε μια βελτίωση στον τομέα αυτό. Σύμφωνα με τις στατιστικές του 1998 από τα κονδύλια των 2 εκατομμυρίων δολαρίων ξοδευτήκανε τα 450.000 για το φτιάξιμο των μειονοτικών σχολείων και τα 350.000 δολάρια για σχολικά υλικά.²⁴ Αλλά από αυτά τα κονδύλια τα 940.000 δολάρια προβλεπόντουσαν για την δημιουργία νέων σχολικών κτιρίων. Σύμφωνα με τους δεδομένους αριθμούς από την ελληνική κυβέρνηση το έτος 1994-1995 έχουνε χορηγηθεί για κατασκευή και επιδιόρθωση των μειονοτικών σχολείων 1,7 δισεκατομμύρια ECU, αλλά για την δημιουργία νέων σχολείων έχουνε επενδυθεί 6,7 δισεκατομμύρια ECU.²⁵ Αν και αυτοί οι δεδομένοι αριθμοί ακούγονται θετικά, έχουνε ξοδευτή για όλα τα ελληνόφωνα σχολεία εκτός των θρησκευτικών σχολών. Άμα συγκρίνουμε τα μοντέρνα ελληνικά σχολεία με τα μειονοτικά σχολεία με ελλιπής βιβλία, σχολικές μηχανές και εργαλεία, τότε μπορούμε να καταλάβουμε σαφέστατα γιατί αιμορραγούνε τα μειονοτικά σχολεία σε σύγκριση με τα ελληνόφωνα σχολεία της περιοχής.²⁶ Επίσης έρχονται θετικές ειδήσεις από την περιοχή ότι έχουνε αυξηθεί τα σχολικά υλικά και εργαλεία και

²² Helsinki Watch, Vernichtung, σ. 40-41.

²³ IHF, OSCE Implementation Meeting on Human Dimension Issues, Warsaw, 1997 (http://www.ihf/gr.org/viewbinary/viewhtml.php?doc_id=5033, ειδώθηκε το 10.12.2004)

²⁴ Greek Helsinki Monitor, Minority Rights in Greece, 1999, σ. 40.

²⁵ Republik Griechenland, Griechenland in der Welt: Eine Gesamtdarstellung der außenpolitischen Beziehung als Mitgliedstaat der EU. Griechische Botschaft Presse- und Informationsbüro, Bonn, 1998, σ. 79.

²⁶ Batitrakyahaber@yahoo.com, „Μια εναλλακτική λύση για το Δημοτικό στο Κάλχα“. 6 Νοεμβρίου 2004.

ότι τα παλιά έχουνε αντικατασταθεί με μοντέρνα.²⁷ Το 2004 ακόμα και το καινούργιο κτίριο του λυκείου Τζελάλ Μπάγιαρ δεν μπορεί πια να εκπληρώσει τις απαιτήσεις για περισσότερο αριθμό τάξεων. Εξαιτίας αυτής της ελλείψεως φτάνει ο αριθμός των μαθητών στους 40. Αυτό σημαίνει ότι για την εκπλήρωση των απαιτήσεων των μειονοτικών σχολείων πρέπει να ανοιχτούνε και άλλα γυμνάσια και λύκεια.

Πίνακας: Ο Αριθμός Τάξεων των Μειονοτικών Σχολείων.

Αριθμός Τάξεων	Αριθμός Σχολείων
Με μια τάξει	45
Με δύο τάξεις	82
Με τρεις τάξεις	41
Με τέσσερις τάξεις	26
Με πέντε τάξεις	10
Με έξι τάξεις	6
Με πάνω από έξι τάξεις	52
Σύνολο	262 ²⁸

²⁷ Batitrakayahaber@yahoo.com, Ανακοίνωση Τύπου από τον Βουλευτή Ροδόπης Ιλχάν Αχμέτ, 27 Αυγούστου 2004, Batitrakayahaber@yahoo.com, Μεγαλώνει το Δημοτικό Σέλερο Ξάνθης, 30 Αυγούστου 2004, Batitrakayahaber@yahoo.com, Προστέθηκε ένα ακόμα Κτίριο στο Λύκειο Τζελάλ Μπάγιαρ. 26 Σεπτεμβρίου 2004. Αν και βρισκόμασταν σε αυτό το διάστημα στην αυτή, αλλά οι ειδικές άδειες και η παροχή των κατάλληλων εγγράφων για την επίσκεψη στα μειονοτικά σχολεία δεν ήτανε δυνατών να παραχωρηθούνε. Για των λόγω αυτό δεν ήτανε δυνατών να δούμε το εσωτερικό χώρο των σχολείων. Αυτά πού μπορούσαμε και παρατηρήσαμε ήτανε το μικρό μέγεθος των μειονοτικών σχολείων, αλλά τα κτίρια ήτανε φρεσκοβαμμένα και σε καλή κατάσταση. Η εξωτερική όψη του κτιρίου δεν μπορεί να συγκριθεί βέβαια με την εσωτερική εγκατάσταση του σχολείου. Από τις συνομιλίες με τους χωρικούς στο χωριό Σέλερο της Ξάνθης μπορούσαμε και βγάλαμε μερικά θετικά συμπεράσματα σχετικά με τα σχολικά κτίρια, αλλά από εκπαιδευτικής απόψεως δεν ακούσαμε τόσα θετικά λόγια. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων έστειλε σε καθαρά μουσουλμανικό σχολείο έναν Χριστιανό θεολόγο με ειδικότητα την Χριστιανική θρησκεία. Ομιλία με τους χωρικούς στο Σέλερο της Ξάνθης. 20.05.2005.

²⁸ Σε μερικά μειονοτικά σχολεία δεν παρατηρείτε μια σταθερή συνέχεια. Μερικά σχολεία διδάσκουνε εποχιακά. Εξαιτίας αυτό αντανακλά το στατιστικό πρόβλημα των άνισων αριθμών των σχολών και των τάξεων.

2. 3. 3. Η Ανεπάρκεια Δασκάλων

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα των μειονοτικών σχολείων είναι η έλλειψη δασκάλων και καθηγητών. Από τα 230 μειονοτικά σχολεία τα 175 διδάσκουν με 2 δασκάλους. Αλλά εκτός από τον αριθμό των δασκάλων είναι και οι ιδιότητες και ειδικότητες των δασκάλων ένα μεγάλο πρόβλημα στην μειονοτική εκπαίδευση της Δυτικής Θράκης. Μέχρι σήμερα στην Δυτική Θράκη είχαν ενεργό δράση τρεις τύποι δασκάλων και καθηγητών.

Σχηματισμός α. Δάσκαλοι χωρίς εκπαίδευση. Αυτή η ομάδα έχει πάρει μια παιδεία δημοτικού ή λυκείου χωρίς μια ιδιαίτερη παιδαγωγική ιδιαιτερότητα. Σε αυτήν την ομάδα συμπεριλαμβάνονται ακόμη και η απόφοιτη θρησκευτικών σχολών όπου οι διορισμοί τους από την μειονότητα ήταν αναγκαία για την κάλυψη των κενών εκπαιδευτικών θέσεων στα δημοτικά. Σήμερα όμως ο αριθμός τους έχει περιοριστεί αισθητά.

Σχηματισμός β. Αυτή η δάσκαλοι ανήκουν στην ομάδα δασκάλων μέλει της μειονότητας που μετά από παιδαγωγική εκπαίδευση στην Τουρκία αρχίσανε την υπηρεσία τους στην Δυτική Θράκη ή με σύμβαση ή με διορισμό περιορισμένης θέσεως. Σε αυτήν την ομάδα ανήκουν επίσης οι δάσκαλοι που σταλήκανε στην περιοχή από την Τουρκία βάση της Πολιτιστικής Συνθήκης του 1951 μεταξύ των δύο χωρών. Αν και αυτή η Σύμβαση έδινε το δικαίωμα στην Τουρκία να στέλνει 35 καθηγητές οι ελληνικές αρχές δώσανε άδεια μόνο στους 16. Αυτός ο αριθμός δεν ανταποκρινότανε στις εκπαιδευτικές απαιτήσεις της Μειονότητας.

Σχηματισμός γ. Οι απόφοιτη της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης (ΙΠΑΘ) η οποία δημιουργήθηκε από την Χούντα το 1968. Με μια νομοθεσία του 1977 με τον αριθμό 695 (παράγραφος 3/7) έγινε το βασικό

παιδαγωγικό ίδρυμα η οποία εκπαίδευε δασκάλους για τα μειονοτικά σχολεία. Σε αντίθεση με τους δασκάλους από τα άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι απόφοιτοι αυτής της σχολής θεωρούνται ως δημόσιοι υπάλληλοι (παράγραφος 3/9).

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία στα 241 μειονοτικά δημοτικά σχολεία υπηρετούσαν 861 δάσκαλοι και από αυτούς 417 ήταν από την μειονότητα, η 9 από την Τουρκική Δημοκρατία σε μορφή δασκάλων περιορισμένης θέσεως. Στα γυμνάσια από τους 95 καθηγητές που διδάσκανε οι 55 ήταν Χριστιανοί Ορθόδοξοι, οι 31 από την Μειονότητα και οι 7 (στην σχολική χρονιά 2004-2005) από την Τουρκία.²⁹ Ενώ ο αριθμός των δασκάλων (από τους μειονοτικούς δασκάλους) οι οποίοι ήταν απόφοιτοι της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης υπολογίζεται περίπου μεταξύ 250-300.³⁰

Το πόρισμα που βγαίνει από αυτά τα στατιστικά στοιχεία είναι για την Μειονότητα αφόρητη. Για αυτό τον λόγο σε ένα διαφορετικό κεφάλαιο θα εξετάσουμε αναλυτικότερα αυτό το θέμα. Το πρόβλημα είναι ότι οι απόφοιτοι αυτοί με σθεναρή παιδαγωγική γνώση σχηματίζουν τον κεντρικό άξονα των δασκάλων της μειονότητας.

2. 3. 4. Η Μείωση των Τουρκικών και το Πρόβλημα των Εορτών

Με μια νομοθεσία του 1954 υπό αριθμό 3065 καθορίστηκαν οι ώρες στα μειονοτικά σχολεία. Σε αυτά τα χρόνια η ομαλότητα των ελληνοτουρκικών σχέσεων βοήθησε θετικά στον καθορισμό εκπαιδευτικών οραρίων. Ο νόμος επισήμανε ότι στα πρώτα 3 χρόνια του δημοτικού έπρεπε να υπάρχουν εβδομαδιαία 8 ώρες ελληνικά, και τα επόμενα 3 χρόνια από 2 ώρες ιστορία και γεωγραφία σε σύνολο 12 ώρες μάθημα στα ελληνικά. Αυτός ο νόμος πρόβλεπε

²⁹ Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, **Turkish**, σ. 16, 19.

³⁰ Republik Griechenland, Griechenland in der Welt: Eine Gesamtdarstellung der außenpolitischen Beziehung als Mitgliedstaat der EU. Griechische Botschaft Presse- und Informationsbüro, Bonn, 1998, σ. 78. Χαλίλ Ιλνούρ, **Στα Τουρκικά Σχολεία της Δυτικής Θράκης.....**, σ. 100.

τις επόμενες ώρες για την εκμάθηση των τουρκικών όπου τα πρώτα 3 χρόνια 26 ώρες και τα επόμενα 3 χρόνια 22 ώρες τουρκικά. Αλλά στο χρονικό διάστημα μεταξύ 1975-1995 δηλαδή μέσα σε 20 χρόνια με διάφορες νομοθετικές μεθόδους τα τουρκικά μαθήματα περιορίστηκαν 40% και τα ελληνικά μαθήματα αυξηθήκαν 50%. Με μια νομοθεσία του 1972 τα μειονοτικά σχολεία συμπεριληφθήκαν από άποψη διακοπών και αργιών στην ίδια κατηγορία με τα χριστιανικά σχολεία. Τα μειονοτικά σχολεία ήτανε κλειστά συν στις μουσουλμανικές αργίες και εορτές. Με αυτό τον τρόπο αφαιρέθηκαν τουλάχιστον 30 εκπαιδευτικές μέρες. Αυτή η νομοθεσία προκάλεσε ελλιπής εκπαίδευση στις ορεινές περιοχές της Δυτικής Θράκης, όπου γίνεται μάθημα από αρχές Νοεμβρίου μέχρι τέλει Μαΐου.³¹

2. 3. 5. Οι Εξεταστικές των Μειονοτικών Λυκείων, Διάρκεια Βασικής Εκπαίδευσης και Μείωση Μαθητών.

Οι εξετάσεις στα μειονοτικά σχολεία μέχρι το 1984 γινότανε στην γλώσσα της μειονότητας αλλά από το 1984 και πέρα οι εξετάσεις γινότανε με την βοήθεια μιας επιτροπής των δύο καθηγητών που δεν ανήκανε στο εκπαιδευτικό προσωπικό των μειονοτικών σχολείων συν ο Τούρκος δάσκαλος. Στην πρώτη, δεύτερα και τρίτη Λυκείου τα μαθήματα που διδαχθήκανε στα τουρκικά εξεταστήκανε στα ελληνικά. Έτσι το ποσοστό επιτυχίας διακυμάνθηκε σε μικρό ποσοστό. Μετά τις διαμαρτυρίες της Μειονότητας η εξεταστική επιτροπή περιόρισε αυτές τις εξετάσεις μόνο στην τρίτη λυκείου. Αυτή η εκπαιδευτική πολιτική μείωσε αισθητά την ζήτηση στα μειονοτικά σχολεία.

Αυτή η κατάσταση των τελικών εξετάσεων για το απολυτήριο λυκείου χτύπησε δυνατά την μεσαία εκπαίδευση της Μειονότητας. Η εγγραφές στο

³¹ Χαλίλ Ιλνούρ, *Στα Τουρκικά Σχολεία της Δυτικής Θράκης.....*, σ. 97. Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, *Turkish*, σ. 13.

Λύκεια λιγοστέψανε και το λύκειο Τζελάλ Μπάγιαρ της Κομοτηνής δεν μπόρεσε να δώσει απόφοιτους στην περίοδο μεταξύ 1985-1990. Περίπου το 1985 τα μειονοτικά λύκεια ήρθανε στα πρόθυρα να βάλουν λουκέτο από έλλειψη καθηγητών. Αλλά σε αυτά τα χρόνια παρατηρείτε μια ραγδαία αύξηση στον αριθμό των μαθητών αυτών των λυκείων. Σε αυτό συντέλεσαν δύο λόγοι, ο ένας είναι η βελτίωση των συνθηκών των σχολείων και ο άλλος είναι το ειδικό προνόμιο των μειονοτικών μαθητών να μπορούν να μπουνε στα ελληνικά πανεπιστήμια. Στην σχολική περίοδο 2005-2006 ο αριθμός των μαθητών των μειονοτικών γυμνασίων και λυκείων είχε φτάσει στους 900.

Πίνακας: Η Χρονολογία και ο αριθμός των μαθητών στα μειονοτικά λύκεια μεταξύ 1983-2003.

Έτος	Αριθμός μαθητών	Έτος	Αριθμός μαθητών
1983-84	532	1993-94	367
1984-85	357	1994-95	364
1985-86	304	1995-96	417
1986-87	127	1996-97	562
1987-88	131	1997-98	646
1988-89	214	1998-99	740
1989-90	273	1999-00	812
1990-91	318	2000-01	905
1991-92	336	2001-02	909
1992-93	333	2002-03	925

Πηγή: Τα Ποσοστά μέχρι το 1990, Μπασκίν, **Τουρκικά-Ελληνικά**, σ. 146. Η εποχή μετά το 1990, Τσιτσεκίλης, Μαυρομάτης, **Turkish.....**, σ. 26.

Ένα ακόμα χτύπημα στο μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα ήταν η αύξηση της υποχρεωτικής παιδείας στα χριστιανικά σχολεία σε 9 χρόνια ενώ αφεθήκανε τα μειονοτικά σχολεία έξω από αυτήν την νομοθεσία. Αν και η Μειονότητα διαθέτει 214 δημοτικά σχολεία, υπάρχουνε μόνο 2 θρησκευτικές σχολές και 2 ιδρύματα μεσαίας εκπαιδύσεως. Αυτό δυσκόλεψε πάρα πολλή τις προσπάθειες των μειονοτικών παιδιών για μια ανώτερη εκπαίδευση. Αν και στα ελληνικά σχολεία ίσχυε από το 1976 η υποχρεωτική εννιάχρονη εκπαίδευση και παράλληλα οι εξετάσεις λυκείου είχανε καταργηθεί, το ίδιο δεν ίσχυε για τα μειονοτικά σχολεία όπου αντιθέτως συνεχίστηκαν οι εισαγωγικές εξετάσεις στην μεσαία μειονοτική εκπαίδευση και δρούσανε σαν εμπόδια στην είσοδο στις σχολές αυτές. Αυτή η πολιτική, η οποία συνέχισε 15 χρόνια, σταμάτησε το 1992 και ήρθε το σύστημα της ψηφοφορίας. Τα δύο αυτά συστήματα ανεβάσανε το ποσοστό αποτυχίας των μαθητών στα 23,5%, ενώ στο γενικό ελλαδικό χώρο αυτό το ποσοστό κυμαινότανε στα 1,2%.³²

2. 4. Η ΠΑΘ και τα Θρησκευτικά Εκπαιδευτήρια

Η Ιδιωτική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1968 με στόχο την εκπαίδευση των μειονοτικών δασκάλων κάτω από την επήρεια του κρατικού μηχανισμού. Οι απόφοιτοι αυτής της ακαδημίας ισχυρίζονται ότι ο στόχος της ακαδημίας είναι η εκπαίδευση δασκάλων οι οποίοι είναι *άξιοι εμπιστοσύνης*.³³ Η πηγή αυτής της σχολής είναι οι θρησκευτικές σχολές της περιοχής, οι οποίες το τελευταίο διάστημα έχουνε αποκτήσει ποιότητα λυκείου. Η εκπαίδευση σε αυτές τις σχολές γίνεται στα τουρκικά, ελληνικά και αραβικά. Στην θρησκευτική σχολή της Κομοτηνής διδάσκουνε 6 Τούρκοι καθηγητές απόφοιτοι από εκπαιδευτικά ιδρύματα της Σαουδικής Αραβίας και 7 Έλληνες δάσκαλοι. Στην θρησκευτική σχολή στο Έχινο Ξάνθης διδάσκουνε 7 Έλληνες

³² Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, **Turkish**, σ. 13-14.

³³ Χασάν Αχμέτ, Α., Η Ίδρυση και ο Στόχος της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης, οι Βλέψεις των Σπουδαστών και Καθηγητών της πάνω στην μειονοτική Εκπαίδευση, Το Τέταρτο Διεθνές Συνέδριο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης 16-18 Ιουνίου 2000 στο Λονδίνο, Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης, Προύσα, 2000, σ. 114-116, σ. 114.

και 2 Τούρκοι δάσκαλοι.³⁴ Τα θρησκευτικά ιδρύματα της Μειονότητας έχουνε πάρει την πρωτοβουλία της παραγωγής μειονοτικών δασκάλων οι οποίοι φοιτούν 3 χρόνια με υποτροφία στην Ιδιωτική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης. Αυτοί οι απόφοιτοι έχουνε ελλιπής γνώσεις στην τουρκική γλώσσα και διορίζονται στα μειονοτικά σχολεία από το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Αυτό προκάλεσε μεγάλες διαμαρτυρίες από την μειονοτική πλευρά. Το βασικό πρόβλημα είναι ότι διορίζονται στα μειονοτικά σχολεία δάσκαλοι με ανεπαρκής γνώσης στα τουρκικά. Ένα δεύτερο πρόβλημα είναι ότι οι απόφοιτοι της σχολής αυτής με τον ελληνικό σχηματισμό υπηρετούνε τα ελληνικά συμφέροντα τα οποία αποσκοπούνε στην αλλοίωση της μειονοτικής παιδείας. Κυκλοφορούνε επίσης φήμες ότι οι απόφοιτοι αυτής της ακαδημίας βαλθήκανε και υπογράψανε έγγραφα που πιστοποιούν ότι είναι *Έλληνες Μουσουλμάνοι*.³⁵

Παρά τις αντιδράσεις της Μειονότητας πηγαίνουνε αρκετοί μαθητές στην ΠΠΑΘ και στις θρησκευτικές σχολές της περιοχής. Τέτοιου είδους εκπαίδευση με υποτροφία είναι πόλος έλξης για τα παιδιά από τις ορεινές περιοχές της Δυτικής Θράκης οι οποίες κατάγονται από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα. Η φοίτηση σε αυτήν την ακαδημία διαρκεί 3 χρόνια και με βάση την στατιστική του σχολικού έτους 2000-2001 σπουδάζανε 68 μαθητές και διδάσκανε 16 καθηγητές.

Οι απόφοιτοι της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης μέχρι το 1990 δεν ήτανε καθόλου καλοδεχούμενοι από τον μειονοτικό κύκλο. Αλλά με τον καιρό παρατηρήθηκε μια ήπια προσέγγιση μεταξύ των αποφοίτων της ΠΠΑΘ και της Μειονότητας. Αυτή η αναζήτηση όμως των αποφοίτων της ΠΠΑΘ

³⁴ Χασάν Αχμέτ, Α., Η Ίδρυση και ο Στόχος της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης, οι Βλέψεις των Σπουδαστών και Καθηγητών της πάνω στην μειονοτική Εκπαίδευση, Το Τέταρτο Διεθνές Συνέδριο των Τούρκων της Δυτικής Θράκης 16-18 Ιουνίου 2000 στο Λονδίνο, Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης, Προύσα, 2000, σ. 111.

³⁵ Ακιλλίογλου, Τεκίν, Τα Ημερήσια Προβλήματα της Μειονότητας της Δυτικής Θράκης, *Το Περιοδικό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*, Αριθμός 3, (Αγκυρα, Δεκέμβριος 1994), σ. 32.

για καλύτερη παιδεία τους κόστισε ακριβά. Σαν παράδειγμα μπορεί να δοθεί το Σεμινάριο Διαφήμισης του Τουρκικού Πολιτισμού που διοργανώθηκε από τον Υπουργείο Πολιτισμού της Τουρκίας. Σε αυτό το σεμινάριο πήρανε μέρος και απόφοιτοι της ΠΙΑΘ. 6 από αυτούς χάσανε για τον λόγο αυτό την θέση τους στα σχολεία, και αρκετοί καταδικαστήκανε σε φυλάκιση 2 μηνών η υπέστησαν εξορία στα απομακρυσμένα ορεινά χωριά της Δυτικής Θράκης.³⁶ Η γνώμη των αποφοίτων της ΠΙΑΘ σχετικά με το εκπαιδευτικό πρόβλημα της Δυτικής Θράκης είναι διχασμένη. Εναντίων των αποφοίτων της ακαδημίας αυτής πού θυσιάζουνε τους εαυτούς τους για την καλύτερη και αποδοτικότερη παιδεία της Μειονότητας τάσσονται οι απόφοιτοι της ακαδημίας με μια αντίθετη ιδεολογία. Οι απόφοιτοι αυτής της ακαδημίας ήτανε οι πρωτοπόροι που προσπάθησαν να προωθήσουνε τα σχολικά βιβλία των μειονοτικών σχολών τα οποία ήτανε γραμμένα από Έλληνες συγγραφής. Αυτή η ενέργεια δημιούργησε σάλο διαμαρτυριών εκ μέρους της μειονότητας.³⁷ Αυτή η κατάσταση προκαλεί έναν διχασμό στους απόφοιτους της ΠΙΑΘ. Π. χ. η Θρησκευτική Επιτροπή της Μειονότητας καλούσε τον κόσμο να μην στέλνει τα παιδιά τους στις θρησκευτικές σχολές με την δικαιολογία ότι δεν προσδοκεί στις θρησκευτικές απαιτήσεις της Μειονότητας.³⁸ Έτσι η Θρησκευτική Επιτροπή της Μειονότητας έπαιρνε κατηγορηματική τάση εναντίων των αποφοίτων της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης. Μερικοί μειονοτική ισχυρίζονται την ιδέα της μετατροπής της παρούσας ακαδημίας σε ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό ίδρυμα και με καθηγητές από την Τουρκία.³⁹ Το σοβαρότερο πρόβλημα της ακαδημίας αυτής είναι η μη εκπλήρωση των μειονοτικών απαιτήσεων εκτός των αποφοίτων της σχολής αυτής η οποίοι γίνονται στα μειονοτικά σχολεία

³⁶ Χασάν Αχμέτ, Α., Η Ίδρυση και ο Στόχος της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης..., σ. 115.

³⁷ Η Ανακοίνωση στην Μειονότητα της Δυτικής Θράκης από την Συμβουλευτική Επιτροπή, **Το Περιοδικό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**, Αριθμός 3, (Αγκυρα, Δεκέμβριος 1994), σ. 20.

³⁸ Ακόμα παίζονται παιχνίδια στην μειονοτική Εκπαίδευση, **Η Φωνή του Δασκάλου**, σ. 6

³⁹ Batitrakyahaber@yahoo.com, Ραγδαία Λύση στο Εκπαιδευτικό Σύστημα της Μειονότητας, 29 Ιουλίου 2004.

δάσκαλοι. Η ελληνική κυβέρνηση σχεδιάζει να αλλάξει την πολιτική της με την ένωση της ακαδημίας με το πανεπιστήμιο.⁴⁰

2. 5. Οι Απαιτήσεις για Νηπιαγωγεία

Τα τελευταία χρόνια μεγαλώνουν οι απαιτήσεις από μειονοτική πλευρά για ίδρυση δίγλωσσων νηπιαγωγείων. Αλλά η Μειονότητα δεν έχει ακόμη οργανωθεί θετικά πάνω στο θέμα αυτό. Σύμφωνα με τα στατιστικά του 2000 μόνο 300 άτομα μέλη της Μειονότητας στείλανε τα παιδιά τους στα κρατικά ελληνόφωνα νηπιαγωγεία. Αυτό ο λιγοστός αριθμός βασίζεται σύμφωνα με τους Έλληνες συγγραφείς στην αγροτική και παραδοσιακή δομή της μειονοτικής κοινωνίας.⁴¹ Αλλά πάρα πολλοί Μειονοτικοί σύμφωνα με τις τοπικές ειδήσεις θα προτιμούσαν να στείλουνε τα παιδιά τους σε δίγλωσσα νηπιαγωγεία τα οποία θα μπορούσαν να διδάσκουνε στην τουρκική και ελληνική γλώσσα.⁴² Σήμερα η Μειονότητα δεν διαθέτη δικά της δίγλωσσα νηπιαγωγεία. Άλλα το 2004 άρχισε με τις πρωτοβουλίες του Συλλόγου Τούρκων Δασκάλων της Δυτικής Θράκης και του Συλλόγου Ακαδημαϊκών και Αποφοίτων Πανεπιστημίων της Δυτικής Θράκης η δημιουργία στα μειονοτικά χωριά παιδικών συλλόγων. Αυτοί οι σύλλογοι διαχειρίζονται από εθελοντές επαγγελματίες νηπιαγωγούς και εφαρμόζουνε την ίδια εκμάθηση με τα άλλα νηπιαγωγεία. Αλλά δυστυχώς ο αριθμός τέτοιων νηπιαγωγείων είναι περιορισμένος στους εννιά. Επειδή όμως οι νομικές διαδικασίες αυτών των

⁴⁰ Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, **Turkish**, σ. 21, Αυτό υποστηρίζεται και από Τουρκικό Σύλλογο Δασκάλων της Δυτικής Θράκης. Ο Πρόεδρος του Συλλόγου Σαδίκ Σαλίχ ισχυρίζεται ότι όλοι οι ακαδημαϊκοί οι οποίοι θα διδάσκουν στα μειονοτικά σχολεία πρέπει να εκπαιδεύονται από τους κλάδους των πανεπιστημίων της Ελλάδας και Τουρκίας και από τους αντίστοιχους ακαδημαϊκούς κύκλους, Ομιλία με τον Σαδίκ Σαλίχ, Ο πρόεδρος του Συλλόγου Δασκάλων των Τούρκων της Δυτικής Θράκης, 24.05.2005.

⁴¹ Τσιτσεκίλης Μαυρομάτης, **Turkish**, σ. 12.

⁴² Batitrakyahaber@yahooogroups.com, Θέλουμε Δίγλωσσα Νηπιαγωγεία. 15.12. 2004.

συλλόγων για την νόμιμη λειτουργία τους δεν έχουνε βρει ένα αίσιο τέλος, βρίσκει διαρκώς το εμπόδιο των ελληνικών αρχών.⁴³

3. Η Ελληνική Προσέγγιση στο Μειονοτικό Εκπαιδευτικό Πρόβλημα

Για να καταλάβουμε την στάση της Ελλάδας στην μειονοτική εκπαιδευτική πολιτική πρέπει να εξετάσουμε ιδιαίτερα την νομοθεσία του 1977 με τον αριθμό 694. Όπως και ο Μπασκίν Οράν διατυπώνει, δύο βασικά στοιχεία αυτής της νομοθεσίας δείχνουν ξεκάθαρα την ελληνική μειονοτική πολιτική. Σε αυτή την νομοθεσία πάρα πολλή μεγάλο ρόλο παίζει η *κυβερνητική ανάλυση και η αμοιβαία πολιτική*.⁴⁴ Σύμφωνα με το (Άρθρο 5/1β) στην ίδρυση μειονοτικών σχολείων παίζει ρόλο ο αριθμός και η κατοικία των αιτούντων και η διακυβερνητικές σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών πάνω στη βάση μιας αμοιβαίας πολιτικής μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και αποφασίζεται δια μέσου νομάρχη της περιοχής. Έτσι με την εφαρμογή του νόμου αυτού διαμορφώθηκε στην μειονοτική εκπαίδευση μια ανοργάνωτη και ασταθής πολιτική χωρίς μια ιδιαίτερη ουσία. Επίσης ο έβδομος κανόνας της νομοθεσίας θέτει τους όρους για των διορισμό των μειονοτικών δασκάλων, για την απασχόληση του σχολικού προσωπικού η οποία δεν ανήκει στον κλάδο των δημόσιων υπαλλήλων, για τις εκπαιδευτικές ώρες και τα προγράμματα στα τουρκικά και ελληνικά, για των αλφάβητο της εκπαιδύσεως και για τις υπηρεσίες των σχολικών εφοριακών οι οποίες προσδιορίζονται από το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Μια ακόμη μακροπρόθεσμη ελληνική πολιτική σχετικά με την μειονοτική εκπαίδευση είναι η άρση του μονοπωλίου της τουρκικής γλώσσας από την μειονοτική εκπαίδευση. Η Ελλάδα ισχυρίζεται ότι η χρησιμοποίηση της

⁴³ Μουράτ Γιουνούς, Πρόεδρος Ακαδημαϊκών και Απόφοιτων Πανεπιστημίων Δυτικής Θράκης. Κομοτηνή, 24.05.2005.

⁴⁴ Οράν Μπασκίν, Η Παραβιάσεις της Συνθήκης της Λοζάννης από την Ελλάδα, SAEMK, <http://www.saemk.org/yazdir.asp?id=15&dba=010>, ειδώθηκε 09.12.2004.

τουρκικής γλώσσας από μια *μειονότητα από πολλές εθνικές ρίζες* βασίζεται στην χρησιμοποίηση της από την Μειονότητα σαν βασική γλώσσα της γραφικής.⁴⁵ Δια μέσου αυτού του σκεπτικισμού δόθηκε εντολή σε έναν απόφοιτο της Ιδιωτικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης να ετοιμάσει έναν λεξικό από τα ελληνικά στα πομάκικα. Αυτή η πολιτική παρακολουθείται από τον μειονοτικό κύκλο σαν διασπαστική πολιτική εναντία μιας ενιαίας μειονοτικής εκπαιδευτικής πολιτικής.^{46 47}

Από το 1965 και πέρα δεν διορίζονται δάσκαλοι στα μειονοτικά σχολεία του β σχηματισμού. Αυτός ο σχηματισμός περιέχει τους αποφοίτους των τουρκικών εκπαιδευτικών ινστιτούτων. Αυτή η κατάσταση βαθαίνει ακόμα περισσότερο το μειονοτικό εκπαιδευτικό πρόβλημα.

Το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων συνεχίζει να διορίζει τους αποφοίτους του ΠΠΑΘ στα μειονοτικά δημοτικά σχολεία. Αυτή η κατάσταση εξορκίζει το μειονοτικό κύκλο επειδή η γνώση των αποφοίτων της ΠΠΑΘ στην τουρκική γλώσσα, η παιδαγωγική τους ικανότητα, το επίπεδο χρησιμοποίησεως της γλώσσας γίνεται συχνά από τους μαθητές μέσο γελοιοποιήσεις. Το ΠΠΑΘ, ένα μοναδικό εκπαιδευτικό ίδρυμα χωρίς άλλο παρόμοιο για τα μειονοτικά πρότυπα, το οποίο είναι ένα έργο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και μια σοβαρή καταπάτηση της Συνθήκης της Λοζάννης βρίσκει κάθε μέρα και περισσότερο τις μειονοτικές αντιδράσεις και την μειονοτική βούληση σχετικά με το κλείσιμο της.

⁴⁵ Ελληνική Δημοκρατία, Griechenland in der Welt, σ. 78.

⁴⁶ Η Ελλάδα επενδύει πάρα πολλή στους Πομάκους που ζούνε στις βόρειες ορεινές περιοχές της Δυτικής Θράκης. Ενώ οι Πομάκοι ισχυρίζονται την τουρκική τους καταγωγή και την εθνικότητα, προσπαθούνε να πεισθούνε από την Ελλάδα ότι ανήκουνε σε μια άλλη φυλή και όχι στην τουρκική. Αυτή η διασπαστική πολιτική εκ μέρους της Ελλάδας μέχρι σήμερα δεν έχει δώσει τους καρπούς της και έτσι φαίνεται ότι δεν θα δώσει και στο μέλλον. Οι λόγοι της αποτυχίας αυτής της πολιτικής είναι τα μέσα μαζικής ενημερώσεως στα τουρκικά που ακόμα και στην απαγορευμένη ζώνη μπορούν από τους κατοίκους των περιοχών να ειδοθούνε. Έτσι αυτοί οι άνθρωποι μπορούνε να μιλάνε τα τουρκικά πολλή καλά δια μέσου των τουρκικών μέσων μαζικής ενημερώσεως που βλέπεται στην περιοχή δια μέσου των δορυφορικών κεραιών.

⁴⁷ Στην Ελλάδα σήμερα οι Σύλλογοι υπό την τουρκική ονομασία με την *δικαιολογία της παραγωγής ενός ανύπαρκτου μειονοτικού προβλήματος* είναι απαγορευμένα. Αλλά στην Κομοτηνή μια οργάνωση Κέντρο Πομακικών Ερευνών δρυ χωρίς την κρατική απαγόρευση.

Ο ζυγός αριθμός των μειονοτικών γυμνασίων και λυκείων δεν ανταποκρίνεται στις εκπαιδευτικές απαιτήσεις της Μειονότητας. Το σοβαρό αυτό εκπαιδευτικό πρόβλημα οδηγεί στην ανάγκη για δημιουργία και άλλων μειονοτικών γυμνασίων και λυκείων.